

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 26 (614)

ВІВТОРОК,

29

ВЕРЕСНЯ

1959 року

Ціна 20 коп.

Радянський народ, всі миролюбні
люди світу сповнені горячої вдячності
Микиті Сергійовичу Хрущову за його
невтомну і самовіддану боротьбу за
мир в усьому світі.

ПІДСУМКИ І ЗАВДАННЯ

З ВІДКРИТИХ ПАРТІЙНИХ ЗБОРІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Відкриті партійні збори університету, які відбулися 23 вересня, були присвячені підведенню підсумків 1958—1959 навчального року і завданням партійної організації Одеського університету на 1959—1960 навчальний рік.

У великій змістовній доповіді в. о. ректора університету доцента С. М. Ковбасюка дано глибокий аналіз роботи колективу університету.

Доцент С. М. Ковбасюк відзначив, що минулий 1958—1959 навчальний рік пройшов під знаком боротьби всіх трудящих країни за виконання історичних рішень XXI з'їзду КПРС. Рішення XXI з'їзду КПРС закликають працівників вищої школи здійснювати підготовку кадрів на основі правильного перетворення в життя закону про зміцнення зв'язку школи з життям і удосконалення системи навчання.

Виконуючи ці рішення, колектив університету під керівництвом партійної організації провів велику роботу в справі поліпшення якості викладання всіх навчальних дисциплін і піднесення рівня політико-виховної роботи.

Особливо велику роботу провели в цьому напрямку кафедри суспільних наук, зокрема кафедра історії КПРС, кафедри філологічного, історичного і біологічного факультетів, навчально-методична робота на яких значно поліпшилася. На засіданнях кафедр обговорювалися тексти і проспекти лекцій, плани проведення семінарських занять, було організовано систематичне взаємовідвідування лекцій з наступним їх обговоренням. Але в навчально-методичній роботі кафедр є і недоліки: мало уваги приділялося відвідуванню лекцій і семінарських занять молодих спеціалістів. Це стосується, насамперед, кафедр діалектичного і історичного матеріалізму. Кафедри суспільних наук мало займаються справою підготовки лекцій і планів семінарських занять, пов'язаних з фахом і профілем відповідних факультетів, особливо природничих.

Всі кафедри ще дуже мало зробили в галузі вдосконалення педагогічної майстерності, недостатньо працювали з молодими викладачами. На факультетах не проводяться виробничі наради, мало уваги приділяється позалекарській і консультаційній роботі з студентами. В проведенні практичних занять у нас ще має місце школярство. Деканати та завідувачі кафедр недостатньо контролюють роботу викладачів.

Навчальні плани на всіх факультетах виконані повністю.

Велика увага в цьому навчальному році була приділена підготовці студентів до майбутньої роботи в школі. Значне місце в цій роботі займає педагогічна практи-

ка студентів. В 1958—1959 році біля 800 студентів на протязі 1,5—2 місяців працювали в школах міста і в селах нашої області.

Багато уваги було приділено в 1958—1959 навчальному році також політико-виховній роботі серед студентів, значно поліпшилася робота викладачів в студентських гуртожитках. Велику виховну роботу в гуртожитках провели викладачі Гансов, Свічарівська, Степанова, Богатський, Гуревич, Дузь та інші.

Студенти університету встановили тісний зв'язок з робітничо-молочно-заводів міста: ім. Січневого повстання (історичний факультет), суднобудівельного заводу № 1 (філологічний факультет), заводу радіально-свердильних верстатів (фізико-математичний факультет). Особливо активно працювали студенти-комсомольці філфаку.

Чималу допомогу партійній організації в справі поліпшення виховної роботи подано комсомольською організацією університету, але в цілому комсомольська організація ще мало займається питаннями політико-виховної та культурно-освітньої роботи серед студентів.

Не всі викладачі університету беруть активну участь у політико-виховній роботі. Це особливо стосується викладачів фізико-математичного факультету.

Непогано працювали у звітному році наукові студентські гуртки: 43 гуртки відвідувало понад 1000 студентів. Особливо добре працював гурток молекулярної фізики під керівництвом доцента Федосєєва. Розширилися зв'язки студентів-гуртківців з науковими студентськими товариствами інших вузів країни.

Значну увагу було приділено питанням трудової і навчальної дисципліни студентів і співробітників університету. Більшість студентів сумлінно ставиться до своїх обов'язків. Але деякі ще без поважних причин пропускають лекції. Найбільше пропусків на фізико-математичному факультеті — 55,1% від загального числа пропусків, зроблених студентами університету. Це розкриває і причини великої академічної заборгованості на цьому факультеті. Найкращі справи з дисципліною на філологічному факультеті, де процент пропусків становить 0,07%.

Результати весняної екзаменаційної сесії свідчать про серйозне ставлення більшості студентів до навчання. У 1958—1959 навчальному році загальний процент успішності по університету становив 87,3% (в 1956 р. — 83%).

Добру підготовку виявили студенти на іспитах з суспільних наук. На хімічному і фізико-математичному факультетах з цих дис-

циплін найвищий процент відмінних та добрих оцінок і жодного «незадовільно».

Добрі знання виявили під час минулої сесії студенти філологічного (український відділ) та географічного факультетів. На історичному і фізико-математичному факультетах помітно знизився процент успішності у порівнянні з минулими роками. Це наслідок недостатньої роботи кафедр і громадських організацій з студентами.

Низький процент успішності виявили студенти перших курсів.

З 30 студентів-комуністів, які склали екзамен, найкращі наслідки у студентів історичного та біологічного факультетів. Незадовільні оцінки одержали Бабанський (історичний факультет), Довгань (філологічний факультет) і Бондар (хімічний факультет).

Велику роботу провів університет по організації набору студентів на I курс. Велику увагу було приділено залученню молоді з виробництва.

До нового навчального року колектив університету готувався старанно. Вчасно затверджені плани кафедр, робочі плани, обговорювались тексти вступних лекцій.

Доцент С. М. Ковбасюк зупиняється на тих завданнях, які стоять перед колективом університету в 1959—1960 навчальному році.

Після доповіді С. М. Ковбасюка розпочалися дебати.

Кандидат хімічних наук О. В. Богатський каже, що час кінчати з лібералізмом. Студентів, які систематично відстають у навчанні, треба виключати з університету. О. В. Богатський зупинився також на тих труднощах, з якими доводиться стикатися викладачам-хімікам на заочному відділі. Він словив побажання, щоб останні курси хімічного факультету студенти-заочники закінчували на стаціонарі.

Про велику роботу, яку провели партійна і комсомольська організації та деканат філологічного факультету в галузі поліпшення навчально-виховної роботи, розповів доцент П. Т. Маркушевський.

Студент Д. Батуєв розповів про побут студентів, які живуть в гуртожитках, і піддав різкій критиці роботу студентської ідальні.

Доцент Д. С. Бельфор у своєму виступі зупинився на основних моментах перебудови роботи кафедри історії КПРС. Великою подією в житті кафедри, — сказав т. Бельфор, — стало опублікування нового підручника з історії КПРС.

Значна робота була проведена кафедрою в галузі пропаганди матеріалів позачергового XXI з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу. Протягом всього минулого навчального року кафедра історії КПРС подавала повсякденну систематичну допомогу студентам-виробничникам, для яких організовувались спеціальні консультації — групові та індивідуальні.

Доцент Сагайдак відзначає, що робота викладачів університету в університетському лекторії в Іванівці заслужила позитивної оцінки з боку громадськості.

Він також детально проаналізував стан дисципліни на біофаці.

Професор М. І. Гаврилов зупиняється на успіхах в науковій роботі співробітників фізико-математичного факультету (відкриття проблемної лабораторії, організація обчислювального центру). Виступаючий викриває недоліки в навчально-виховній роботі. Він відзначає, що громадська організація факультету, зокрема комсомольська організація, недостатньо ішуче ведуть боротьбу з порушниками дисципліни. Деканат виявляє лібералізм щодо боржників та порушників дисципліни.

Доцент О. О. Титаренко гостро критикував адміністративно-господарську частину університету за те, що вона мало турбується про ремонт лабораторій ботанічного саду.

В дебатах взяли участь також комуністи Ольшевський, Міщенко.

Відкриті партійні збори прийняли розгорнуте рішення, спрямоване на поліпшення навчальної, політико-виховної та наукової роботи в університеті.

ПОЛОЖЕННЯ

про міжфакультетський огляд-конкурс державного університету ім. І. І. Мечникова, присвячений Декаді української літератури і мистецтва в Москві.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОГЛЯДУ-КОНКУРСУ

Підготовка до огляду-конкурсу повинна проходити під гаслом дальшого кількісного та якісного росту художньої самодіяльності як одного із засобів комуністичного виховання трудящих;

дальшого піднесення ідейного та художнього рівня українського радянського мистецтва, його розвитку по шляху постійного і всебічного зміцнення зв'язку з життям та боротьбою народу за побудову комунізму;

широкого показу досягнень художньої самодіяльності і народної творчості України, виявлення кращих колективів для розповсюдження практики їхньої роботи.

2. ХТО БЕРЕ УЧАСТЬ В ОГЛЯДІ-КОНКУРСІ

В огляді-конкурсі бере участь художня самодіяльність в складі студентів та викладачів:

вокальні ансамблі — дуети, тріо, квартети, квінети і т. д. (в супроводі і без супроводу), співаки-солісти, оркестри народних інструментів, естрадні оркестри; капели і ансамблі бандуристів, цимбалістів та інших українських народних інструментів; інструментальні ансамблі: дуети, тріо, квартети, квінети і т. д., «троїста» музика, інші народні ансамблі; солісти-інструменталісти — виконавці на народних духових, смичкових та інших музичних інструментах; солісти-танцюристи — виконавці народних, характерних, бальних, молодіжних і класичних танців; читці віршів, оповідань, байок, казок, фейлетонів, виконавці естрадних мініатюр (конферанс, сценки, репрізи) і т. д.

3. ЯКИМ БУДЕ КРИТЕРІЙ ОЦІНОК

Оцінка виступів учасників огляду-конкурсу дається за таким критерієм:

1. Ідейний і художній зміст репертуару.
2. Технічна майстерність виконання репертуару — чистота виконання, якість дикції, ансамбль. Для танцювального жанру — чіткість і чистота рухів, відповідність їх характерові даного танцю, відповідність музики і костюмів.

3. Оцінки за хорові і танцювальні номери будуть ставитися кожному факультетові також за участь в університетських колективах.

4. Змішаним колективам-ансамблям (струнний і естрадний оркестри, оригінальний жанр і т. п.) дозволено брати участь в концертах всіх факультетів, студенти яких є учасниками даного колективу-ансамблю. Оцінюється такий колектив однаково для всіх представлених факультетів.

5. Огляд-конкурс буде проходити в такі дні: 30 жовтня — біологічний і фізико-математичний; 31 жовтня — хімічний і філологічний; 1 листопада — географічний та історичний факультети.

6. Переможці міжфакультетського огляду-конкурсу допускаються до заключного святкового концерту і до районного (міського) огляду-конкурсу.

7. Склад журі: Ю. О. Амброз, П. М. Гудзь, Л. Х. Калустьян, С. М. Ковбасюк, П. Т. Маркушевський, І. Н. Назарова, М. Ю. Раковський, Л. І. Рябова, І. О. Соколов.

До Університету

3 блокнота кореспондента

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ, АКТИВІСТЕ!

Під дверима 78 аудиторії

— Особ Ігоря Сердюка питають. Є він на лекції?

— Може, й є, бо попередню лекцію наче Толька записував, то цю, мабуть, Ігор.

— Вчора Ігореві не повезло: на першій парі була перевірка відвідування, з деканату приходили. Ігор подумав, що більше не буде, і пішов собі з лекції, а тут знов...

Продзвенів дзвоник. В юрбі студентів із аудиторії вийшов член факультетського комсомольського бюро фізмату Ігор Сердюк.

— Говорять, що на вашому курсі є студенти, які по черзі записують лекції з педагогіки та діалектичного матеріалізму. Один пише, а три в цей час гуляють?

— Ну що ж,— знизую плечима Ігор,— влаштуються люди, хто як може... І раптом розпалюється: — А от ваша газета неправильно про активістів пише. От про Шитца, наприклад: Шитц пропустив лекцію, Шитц запізнюється... А мо-

же в нього громадської роботи ось так (Ігор показав на горло)... От і я, наприклад, вчора пропустив лекцію...

„Увага, слухайте ж!“

На II курсі географічного факультету йшла політінформація.

Регіна Пісницька, висока струнка дівчина, вийшла посеред аудиторії з пом'ятою газетою і почала швидко і нерозбірливо читати. Перші парті опустіли. Малицький останнім залишив ці передові позиції і побіг до дівчат на останню парту; там розглядали якесь цікаве фото Біла голівка Жмихової поверталася то в один, то в другий бік: вона з захопленням читала сусідкам листа. Лушук дивився у вікно, Сторчовий і Ларюшин розглядали книгу, Люся Головань, комсорг курсу, про щось серйозно говорила з своєю сусідкою і раз по раз, не перериваючи розмови, стукала долонею по парті: «Увага, та слухайте ж!».

А Регіна читала... Вона поспішала... А коли закінчила, мило по-сміхнулася:

— От і все.

— Міроприємство проведено,— засміялася дівчина у чорному світері.

„Це не мій сектор“

15 вересня V курс теоретиків не прийшов на лекцію. В деканаті фізико-математичного факультету довго дивувалися, чому так сталося. Таємницю розкрив член комсомольського бюро факультету І. Сігал.

— Діло було так... На попередню лекцію з навчального кіно не прийшов викладач, наступного разу не прийшли студенти...

— А як активісти реагували на зрив лекції?

— Це не мій сектор...— почав був Сігал.— А, ви питаєте, як на курсі реагували на зрив лекції?

Сігал замислюється. А потім весело сміється:

— Та ніяк.

Донара з айстрою

У вестибюлі головного корпусу стоїть висока чорнява дівчина. Вона милується білою айстрою і обдаровує студентів, що поспішають на лекцію, кривою посмішкою.

— Це Донара Карапетян, студентка нашого курсу,— розповідає комсорг III курсу фізико-математичного факультету Галя Чепала.— Вона зовсім не ходить на лекції: в неї заборгованість. Ви записуєте? Та вона ж не одна у нас. І Гринчук пропускає, і Гандельман...

— А чи не загрожують ці пропуски Карапетян новою заборгованістю? Ви говорили з нею?

— В нас є академсектор. Може вона... а я... — Галя винувато дивиться на годинник, під яким стоїть Донара з айстрою.

Л. СТОЯНОВА.

Мільштейн здивований

Студент II курсу фізико-математичного факультету Мільштейн 26 вересня на 15 хвилин запізнився на першу пару.

— Ви питаєте, чому? Не розраховував. Чи вперше? О ні. Як дивиться на це староста? А у нас його, здається, немає. А комсорг Коптилова?..

Мільштейн тільки здивовано знизую плечима.

В. ВАСИЛЬКО.

„У нас в коридорах не курять“

Перерва... В коридорі історичного факультету під стінами стоять столи. На столах сидять студенти і палять цигарки. Деякі ходять з цигарками по коридору. За спиною студентів на стіні акуратний напис: «У нас в коридорах не курять».

Крізь завісу диму повільно проходить чергова — студентка IV курсу істфаку Донченко. Проходить мовчки!

О. НЕЧИТАЙЛО.

О. КОРЧЕВСЬКИЙ,
Р. КУЧЕРОВА.

МИ ВЖЕ НЕ НОВАЧКИ

Студентські будні... Нас, першкурсників, кожний день сповнює незвіданими раніше враженнями. Все нове, все дивовижне, все цікаве... З кожним днем все сильніше захватує нас кипуче студентське життя.

Понеділок. Ледве встигаючи «перекусити», летиш до університету. Ой, яка прикрість, перші парті вже зайняті! Що ж, самі винуваті, наперед будемо знати, що слід придиратися раніше.

Починаються лекції. Летить по паперові перо, заряблили сторінки конспекту все новими й новими формулами, визначеннями, теоремами. Ми ще не навчилися чітко конспектувати, скоро втомлюється рука, і дуже часто можна бачити, як хтось з студентів, кинувши у відчай ручку, старанно розминає замлілі пальці, а потім знову пише, пише...

Ось на першій парті сидить студентка I курсу А. Мауреако. Шістнадцять років тому закінчила вона школу, була на керівній партійній роботі, а тепер разом з усіма вирішила вчитися. Поруч — Є. Грабова, яка шойно закінчила десять класів. Вона старанно записує лекції, сміливо задає питання, як тільки зникається з незрозумілим матеріалом.

А на перерві в аудиторію входить студент II курсу і кричить:

— Гей, товариші математики, чи не набридла вам ще математика? — Як це набридла?!

— Чому вона повинна набриднути? — обурені математики оточують юнака. Але виявляється, що він просто прийшов запропонувати їм відпочити в найближчий вечір: разом сходити в театр, в філармонію.

— Що ж, з задоволенням!

Тут же, на місці, розбирають квитки на «Ріголетто» і «Травіату». Суботній вечір не пропаде марно. Студенти не будуть нудувати.

Ми вже не відчуваємо себе го-

тями в університеті. Навпаки, з кожним днем осягаючи все нові й нові аксіоми студентського життя, ми бачимо, як росте в нас почуття студентського патріотизму. Ми пишаємося своїми однокурсниками, такими, як Зубятова та інші, які відзначилися на змаганнях з плавання. І здається, що це не ми три тижні тому несміливо увійшли сюди, а вчимося тут давним-давно. Це почуття підкріплюється в нас ще й тим, що ми включилися в громадське життя факультету. Якось раптом запрацювали гуртки, секції, стало природним бачити, як твої однокурсники завзято репетирують на сцені актового залу мелодійні українські танці; існує вже створений за ініціативою першкурсників естрадний ансамбль. Та й автори цієї статті якось несподівано для самих себе були втягнуті в бурхливу і дуже цікаву роботу факультетських кореспондентів.

Як струмочки у велику ріку, вливаємось ми в багатогранне життя університету. Почуваємо себе потрібними, корисними, і жити стає цікавіше.

З гордістю за нашу радянську науку сприйняли ми, майбутні математики і фізики, повідомлення про запуск на Місяць радянської космічної ракети. Силою наук, які ми вивчаємо, і яким вирішили присвятити своє життя, на Місяць була послана часточка Радянської Землі. І нехай ми ще нічого не зробили для того, щоб «придлунився» цей посланець Землі, хто знає — можливо хтось з тих, що сидять в актовому залі університету і слухають захоплюючу розповідь Володимира Платоновича Цесевича про роботу обсерваторії, про космічні політи, сам мріє через кілька років взяти участь в польоті на Марс або Венеру. Ми певні — на нашу долю ще вистачить великих справ.

СЛОВО МАЙБУТНІМ ФІЛОЛОГАМ

В колі мистецтв, витворених людством, почесне місце займає художня література. В ній виразно розкривається зміст життя народу, його погляди на дійсність, помисли і прагнення. Вона є активним учасником боротьби за комунізм, гострою зброєю, яка несхибно вражає наших ідеологічних противників.

Ось чому Комуністична партія, як відзначив М. С. Хрущов на мітингу у станції Вешенській 30 серпня 1959 року, приділяла і приділяє велику увагу розвитку літератури і мистецтва, дивиться на письменників як на своїх активних і вірних помічників у справі комуністичного виховання трудящих. Тепер, коли ми вступили в період розгорнутого будівництва комунізму, ця роль мистецтва особливо зростає.

Бути літератором — справа почесна і відповідальна. Вона вимагає великого шоденного навчання, труда, наполегливості в оволодінні наукою марксизму-ленізму, глибокого знання життя. Це однаково стосується як письменників, так і літературознавців.

Деякі недалекоглядні, ідейно обмежені люди дозволяють собі заявляти, що, мовляв, у вік атомної енергії і високого розвитку техніки література і мистецтво стають непотрібними і приреченими до вимирання. Прибічники такої думки забувають, по-перше, що не можна бути справжнім фізиком, математиком, біологом і т. д., не можна бути взагалі освіченою і культурною людиною, не володіючи кращими досягненнями мистецтва, як не можна, звичайно, бути митцем чи літератором, не знаючи вищих досягнень природничих наук і техніки. Забувають вони, по-друге, і про те, що з перших кроків їхнього свідомого життя саме мистецтво і, в першу чергу, література, формували їх розум і почуття, розвивали творчу думку, фантазію, вчили жити і працювати. І, нарешті, по-третє, наші ідеологічні вороги з капіталістичного світу прагнуть заперечити мистецтво соціалістичного реалізму, яке активно впливає на трудящих всього світу, викриває капіталістичний спосіб життя, показуючи його неминучу загибель. Боротися проти цих намагань наших ворогів — справа першорядної ваги. Ось чому роль реалістичного мистецтва в житті суспільства надзвичайно важлива.

Бути радянським літератором — це означає стояти на найпередовіших марксистсько-ленінських ідейних позиціях, глибоко знати ті провідні процеси, що відбуваються в сучасному, уміти їх побачити в житті і їх відображення у творах мистецтва і дати їм вірну оцінку з позицій комуністичної партійності. А для цього треба досконало володіти наукою марксизму-ленізму.

Треба добре знати історію, закони матеріалістичної естетички, психологію. Літературознавство не ізолюване від інших наук. Воно міцно взаємозв'язане з ними.

То ж помиляються ті молоді літератори, які вважають, що знання історії літератури та її теорії забезпечать їх успішну роботу. Не можна стати справжнім літературознавцем, обмежившись лише вивченням літературних явищ. Ось чому мені хочеться зосередити увагу студентів-філологів — майбутніх літературознавців — на необхідності ґрунтовного вивчення таких дисциплін, як історія КПРС, діалектичний і історичний матеріалізм, політекономія, історія психологія, педагогіка та інші.

Важливою зброєю літератора є мова. А звідси вивчення рідної мови, мови великого російського народу, яка стала в нашій країні мовою взаємообміну культурними цінностями і взаємозбагачення народів СРСР, іноземних мов — справа надзвичайно важлива.

Художня література — це мистецтво. В ній у художній формі пізнається і відображається дійсність, розкривається зміст життя і діяльності людини. А тому цілком закономірно випливає необхідність оволодіння літературознавцями умінням аналізувати в тій же єдності ідейну, соціальну і образну, естетичну якість художніх творів. Тому го вивчення законів художньої творчості, слособів і засобів творення образу, принципів аналізу твору — одне з важливих завдань літератора, який зобов'язаний бути вчителем, другом, порадиником і письменником і широкого народного читача. Це потрібно і для того, щоб вести успішну боротьбу з ідеологіями капіталізму в мистецтві, які намагаються отруїти свідомість і почуття людини антиреалістичним, ворожим народові абстракціонізмом. Боротьба проти антинародного буржуазного мистецтва — важливе завдання радянського літературознавства.

Викладачі філологічного факультету впевнені, що наші вихованці — майбутні літератори і мовники, науковці і викладачі радянської школи — докладуть всіх зусиль до того, щоб глибоко оволодіти наукою, усвідомивши, що головна лінія розвитку радянської літератури і літературознавства полягає в тому, щоб література і мистецтво завжди були нерозривно зв'язані з життям народу, правдиво відображали багатство і різноманітність нашої соціалістичної дійсності, яскраво і переконливо показували велику перетворюючу діяльність радянського народу, благородство його устремлень і мети, високі моральні якості.

Доцент Г. В'ЯЗОВСЬКИЙ,
завідуючий кафедрою
української літератури.

Це стало традицією

На кафедрі історії КПРС є хороша традиція — на початку кожного навчального року викладачі кафедри читають для студентів перших курсів лекції про те, як вивчати твори класиків марксизму-ленізму.

16 вересня о 7 год. вечора у великій хімічній аудиторії зібралося

біля 400 студентів різних факультетів. Лекція доцента Я. М. Штернштейна була побудована на конкретних, яскравих прикладах. Першкурсникам вона принесла значну користь.

М. О. ЛИСЕНКО,
завідуючий кабінетом
історії КПРС.

ПЕРШОКУРСНИКИ

ГЛИБОКО ОВОЛОДИВАЙТЕ СВОЇМ ФАХОМ

Пристаючи свідомо до вивчення тієї чи іншої науки, перш за все потрібно чітко з'ясувати для себе, яке значення має ця наука, який її об'єм, на які питання вона відповідає, яку мету в загальному формуванні того чи іншого спеціаліста вона переслідує.

Відаючи свої знання, свої сили, свій розум загальній боротьбі за побудову комунізму, майбутній філолог мусить бути переконаним в правоті тих знань, якими він озброює себе в університеті. І тому мало, скажімо, завчити марксистсько-ленінське положення про діалектичну єдність мови й мислення; мало навіть того, щоб усвідомити до кінця всю глибину цієї проблеми; треба бути переконаним перед самим собою, перед своєю совістю в геніальній правоті вирішення цієї проблеми, треба вірити й зуміти переконати інших, що саме так і тільки так розв'язується ця кардинальна для нас проблема.

І так в кожному питанні, навіть якщо воно й незначне, треба знайти ту червону ниточку, яка пов'язує його з загальною стрункою системою марксизму-ленінізму.

Після самостійного опрацювання відповідної теми за конспектом і підручником студент мусить поширити й поглибити свої знання, звернувшись до рекомендованої літератури. Ми завжди були проти того, щоб подавати студентам вичерпні дані з цього приводу, включно аж до сторінок. Студент мусить самостійно відшукати потрібний йому матеріал. «Риючись в літературі», він привчить себе самостійно знаходити відповідь на будь-яке питання, краще й ґрунтовніше познайомиться з об'ємом тієї літератури, яка існує з даного предмету, особисто, на своєму власному досвіді довідається про ті позитивні й негативні риси, які властиві тій чи іншій праці. Бажано тільки, щоб свої розшуки студент розпочинав з праць сучасних радянських вчених, потім переходив до праць дореволюційних дослідників, з окремих проблем шукав відповіді у кращих представників зарубіжної науки.

Вивчаючи кожну тему, студент завжди мусить замислюватись над тим, яке практичне значення має те чи інше теоретичне положення. Необхідно з перших же кроків перебування в університеті готувати себе до свідомого практичного життя та діяльності. Такий підхід також в значній мірі допоможе студенту формувати свій діалектико-матеріалістичний світогляд. І в цьому відношенні дуже важливим є чітке розуміння студентом, чому, скажімо, дане рішення є матеріалістичним, а інше — ідеалістичним, науковим — ненауковим. В наш час, коли точиться запекла боротьба з усякого роду антинауковими, ідеалістичними поглядами, пережитками старого, це положення набуває неабиякого практичного й життєвого значення.

Студент мусить експериментувати. Наприклад, вивчаючи фонетику, потрібно на власній артикуляційній базі відтворити перед дзеркалом всі можливі звуки, фонемні їх варіанти.

До кожного розділу, теми, питання, явища потрібно добрати якнайбільше своїх власних прикладів та спостережень. Необхідно вслухатися в живу мову оточуючого ко-

лективу, вдумливо вчитуватись в твори писемної мови, робити розшуки в словниках.

Основні положення, закони й терміни філологічної науки студент мусить вивчити напам'ять. Але захоплюватись цим не слід. Основу знань складають власні переконавання й спостереження, а не чужі сентенції й висновки.

В розумінні предмету краще за все виходити спочатку з фактів рідної мови та літератури. Українська мова належить до числа одних з найбільш розвинутих мов світу, і тому важко знайти навіть в загальному мовознавстві такі положення, які не можна було б обґрунтувати фактами цієї мови. Крім того, близькою і спорідненою з нею є велика російська мова, яка завжди стає на допомогу при вивченні питань загального мовознавства.

Але це зовсім не означає, що не треба користуватись прикладами з інших мов. Ілюстрації з іноземних мов допомагають усвідомити специфіку рідної мови, вказують на ті величезні, невичерпні можливості, які існують у людства в цілому для передачі своїх думок.

Мова належить до числа історичних категорій, тому вивчення її законів і явищ не повинно зводитись до статичної констатації тих чи інших фактів. Необхідно все розглядати в історичному плані й завжди знаходити те, що вже відмерло, щойно народжується і живе.

Студент поступово мусить виробити в собі чітке розуміння основних етапів розвитку філологічної науки. Всі надбання її повинні мислитись ним не в плані якоїсь горизонтальної рівної площини. Потрібно усвідомити, що, як і в кожній науці, в філології одні покоління вчених змінювались іншими, що накопичення наукових даних відбувалося завдяки напруженій боротьбі прогресивного з консервативним, що кожний науковий висновок в мовознавстві має свою довготривалу й складну історію.

Від студента вимагається, щоб він зробив посильний внесок у розвиток нашої науки. Філологія, як і переважна частина інших наук, — наука молодих. І той, хто з перших же кроків свого свідомого трудового життя не дбає про дальший розвиток свого фаху, не може претендувати на високе звання радянського філолога. Для цього існують всі необхідні умови: наукові гуртки, конференції, експедиції, збірники студентських наукових робіт і т. ін. Саме тут і мусить формуватись філологічний світогляд майбутніх спеціалістів.

Нарешті, ніколи не розподіляйте себе на мовознавців і літературознавців. Не вірте в цей штучний розподіл! В природі ніколи не існувало «чистих мовників» або «чистих літераторів». Пам'ятайте, що настане час, коли на практичній роботі, скажімо в школі, і, мабуть, в одній особі ви будете представляти всю радянську філологічну науку в цілому. Ви будете відповідати за філологію, а не за мову чи літературу окремо. Котляревський, Шевченко, Мирний, Українка, Коцюбинський — це мова і література разом узяті.

Доцент М. ПАВЛЮК.

НА РАДЯНСЬКІЙ ВИСТАВЦІ В НЬЮ-ЙОРКУ

Експонати радянської виставки в Нью-Йорку, яка відкрилась 30 червня 1959 р., були розміщені в центрі Нью-Йорка у величезній будівлі Колізею, куди з раннього ранку стікались натовпи американців. Тут побували не лише мешканці Нью-Йорка, сюди приходили люди з найвіддаленіших штатів: Каліфорнії і Техаса, Арканзаса та Індіани. Школярі, студенти, робітники, інженери, державні діячі — представники найрізноманітніших верств населення США — з величезною цікавістю оглядали експонати, представлені на нашій виставці.

Центральне місце в секції прогресу науки і техніки займав відділ, який відображав наші неперевершені досягнення в галузі вивчення космосу, де увагу відвідувачів привертала копія-моделі штучних супутників землі, першої радянської штучної планети та ракети, яка цю штучну планету послала в космічний простір.

Як відомо, американські вчені мають багато неприємностей при запусках штучних супутників, величина яких до того ж незначна. Тому не дивно, що саме в цьому відділі завжди були натовпи цікавих. Американців цікавило все: вага супутників, частота, на якій працюють передавачі, чи скоро наша ракета буде на Місяці, коли в міжпланетному просторі з'явиться перший подорожувач.

Нас поздоровляють з грандіозними досягненнями і бажують дальших успіхів. Біля столів постійно збираються бажуючі залишити свої враження в книгах відгуків. «Чудово, надзвичайно, розумно!» — пишуть прості американці. Американські студенти після огляду виставки і бесід з нами відзначають, що тепер вони зрозуміли, наскільки були до цього дезорієнтовані американським друкованим словом.

З великим подивом люди дізнаються про те, що в нас освіта і ме-

Редакція нашої газети звернулася до асистента кафедри експериментальної фізики О. Кнабба, який близько року навчався в аспірантурі в Каліфорнійському університеті, з проханням розповісти про свої враження від радянської виставки в Нью-Йорку.

дичне обслуговування — безплатні, студенти отримують стипендію.

«Невже у вас багато жінок-лікарів?» — запитують вони.

Американському робітничові, який абсолютно невпевнений у завтрашньому дні, важко повірити в те, що в нас повністю відсутнє безробіття, а відпустка оплачується.

Багато студентів США бажують поїхати до нас вчитися і цікавиться умовами навчання в університетах нашої країни. До нас підходить група негрів, які довго і гаряче поздоровляють нас, а потім передають листа. Лист той надзвичайно довгий, тому я не подаю повністю його перекладу, а лише коротко відтворюю його зміст.

«Ми — негрівські робітники. Ми не маємо освіти, тому що не маємо для цього грошей. Ми дуже мало знаємо про вашу країну. Ваші досягнення вражають нас. Ми хотіли б листуватись з вами».

З розмов з відвідувачами ми дізнаємося, що виставку оглядають численні друзі і з інших країн американського континенту «Приїжджайте до нас, — говорять вони, — хай і наш народ познайомиться з вашим життям і з вашими великими успіхами».

«Привіт, товариші! — говорить на лананій англійській мові і міцно тисне мені руку літній мексиканець. — Пам'ятайте про друзів з Мексики!».

Відділ культури завжди переповнений. Відбуваються жваві бесіди про літературу і мистецтво. Американці з величезним інтересом оглядають твори наших художників, які вражають навіть лю-

дителів абстрактного мистецтва.

Виставку відвідують артисти і музиканти. Наприклад, відомий піаніст Ван Кліберн влаштував невеликий концерт, цікавлячись звучанням нашого рояля «Естонія». Свій концерт він закінчив виконанням пісні «Подмосковные вечера». Слухачі гаряче аплодували талановитому музикантові.

Аплодисменти лунали і в іншому залі, де демонструвались наші моди і водночас виступали радянські артисти. Особливий успіх випав на долю співачки Капітоліни Лазаренко, яка, за висловом деяких американців, «завоювала Нью-Йорк за два дні».

З великим інтересом американські глядачі дивились наші панорамні фільми про життя радянських людей, грандіозне будівництво в нашій країні. Після демонстрації кожного кінофільму прості американці захоплено аплодували.

Недалеко від Колізею було влаштовано фестиваль, на якому американці могли познайомитись з великим народним мистецтвом країни соціалізму. Кожен виступ артистів великого театру, ансамблів під керівництвом Мойсеєва та «Берізка» глядачі зустрічали бурхливими оваціями.

Дуже часто в різних павільонах виставки лунали слова «мир і дружба», які американці виголосували ламаною російською мовою. Прості люди США живуть надіями на мир, і оплот цього миру вбачають в Радянському Союзі.

Історичний візит видатного борця за мир Микити Сергійовича Хрушова в США є величезним досягненням у боротьбі за ліквідацію міжнародної напруженості, за мирне співіснування, за дружбу і взаєморозуміння між народами Радянського Союзу і США.

Асистент О. КНАББ,
кафедра експериментальної
фізики.

НАДЗВИЧАЙНО ЦІННО І ЦІКАВО

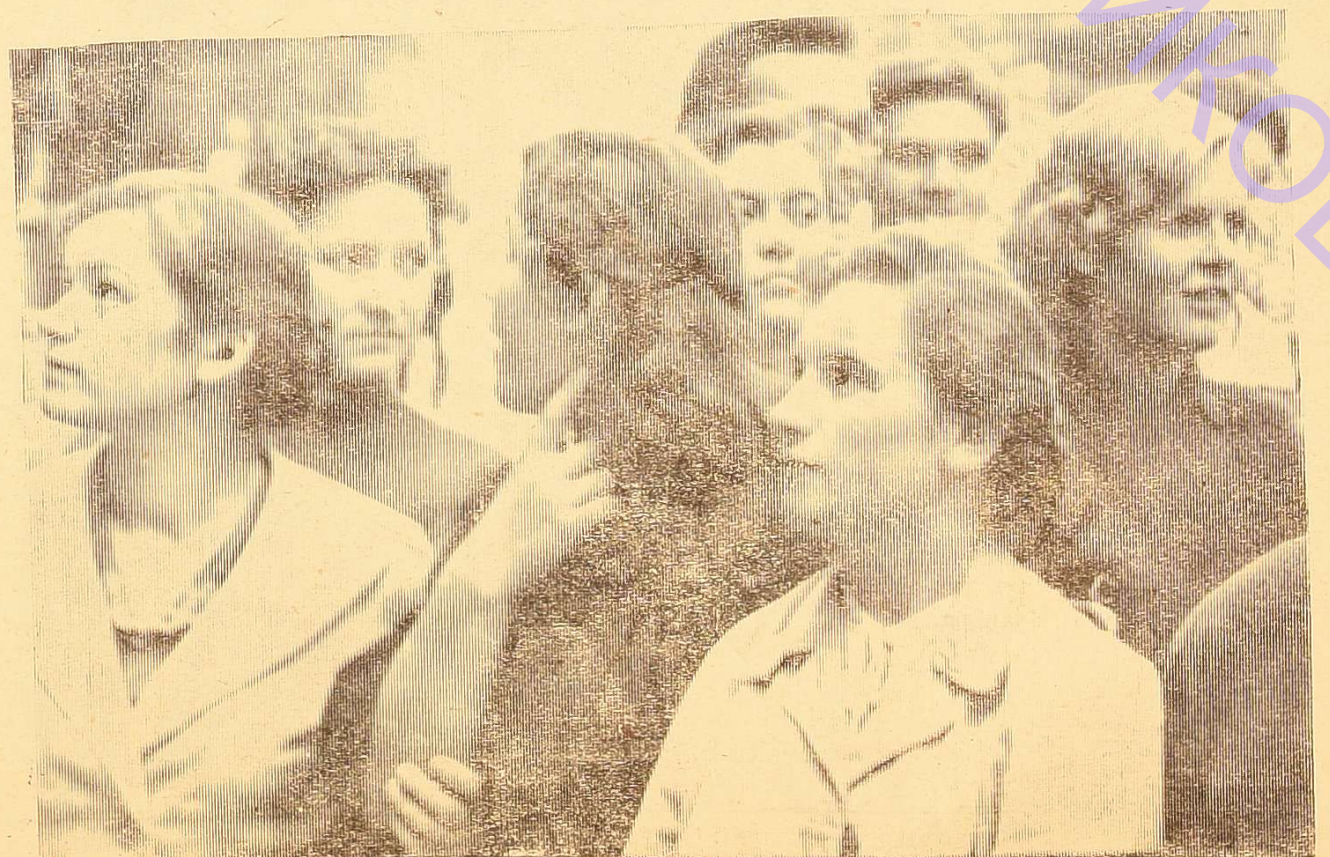
П'ять годин екскурсії по місту — це немалий час. Здавалося б, і втомитися можна. Та для студентів I курсу географічного факультету вони промайнули, як мить. І це завдяки винятково захоплюючій, глибоко продуманій лекції нашого екскурсовода — завідуючого кафедрою фізгеографії Федора Євстафійовича Петруня. Для біль-

шості з нас багато з того, що ми почули і побачили, було несподіваним. Будівля, парк, сквер чи окремий камінь, мимо якого ми проходили кожного дня, після екскурсії набули нового змісту, глибокого наукового значення, історичної цінності.

А скільки нового в цей день відкрито перед нами з питань мистец-

тва, науки, культури! Надовго запам'ятається цей змістовий проведений день. Кожний з нас пішов з екскурсії з почуттям глибокої вдячності нашому екскурсоводові за таку цікаву і корисну бесіду.

Група студентів I курсу
географічного факультету.

ЮВІЛЕЙ ВЧЕНОГО

15 вересня 1959 року відбулося об'єднане урочисте засідання вченої ради історичного факультету і вченої ради Одеського археологічного музею, присвячене вшануванню 60-річчя з дня народження і 40-річчю науково-педагогічної діяльності одного з старших археологів нашого університету доцента Мусія Сергійовича Синицина.

З повідомленням про життєвий та науковий шлях М. С. Синицина виступив доцент кафедри загальної історії П. Й. Каришковський. Він зазначив, що доцент Синицин пройшов складний життєвий шлях. «Синови селянина-бідняка — говорить П. Й. Каришковський, — і людині, яка з дитячих років пізнала гірку працю в кабалі у куркуля, Радянська влада відкрила широкі двері в науку, дала можливість творити на благо народу».

Доцент Синицин зарекомендував себе широко відомими археологічними розкопками і науковими працями в галузі вивчення Північного Причорномор'я. Останні археологічні розкопки, які проходять при його безпосередній участі та керівництві в Роксолянах та Надлиманському, є великою школою для численного загалу молодих науковців-археологів.

З привітальною промовою від імені Інституту матеріальної куль-

тури АН СРСР та Ленінградського університету ім. Жданова виступив доктор історичних наук, професор П. Й. Борисовський, який вказав на значні заслуги Мусія Сергійовича в галузі майстерної організації археологічних розвідок та заснування єдиного в Радянському Союзі Одеського археологічного товариства.

Ювілярові були вручені вітальні адреси від Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, від Одеського обласного управління культури, від Археологічного музею, Наукової бібліотеки ім. О. М. Горького, від Наукової бібліотеки університету і т. ін.

З теплою промовою звернувся до ювіляра представник спорідненої дисципліни, спеціаліст в галузі палеонтології, доцент І. Я. Яцько. Він вказав, зокрема, що останнім часом інтереси одеських археологів дуже тісно переплелися з інтересами палеонтологів, які спільно мають обробляти той матеріал, що видобувається з карстових печер.

В своєму заключному слові ювіляр сердечно подякував присутніх за щирі привітання і повідомив про плани наступних робіт в галузі археологічних розкопок старовинних селищ Північного Причорномор'я.

ВСЕСОЮЗНА НАРАДА

З 22 по 27 вересня в нашому університеті проходила Всесоюзна науково-координаційна нарада з питань динаміки берегів морів і водосховищ. На нараді були розглянуті загальні питання динаміки берегів водосховищ, методи прогнозу фізико-геологічних явищ

на водосховищах, питання експлуатації і спостережень на водосховищах, динаміки берегів морів, захисту берегів водосховищ і морів та інші.

З доповідями виступили вчені Москви, Ленінграда, Мінська, Тбілісі, Дніпропетровська та ін. міст.

В. ЗІНЧЕНКО.

УСМІХ ОСЕНІ

Максиму Тадейовичу
Рильському

Усміх бабиного літа
І зажурливий і милий.
Розсинівся він над світом
У задумі яносилій.

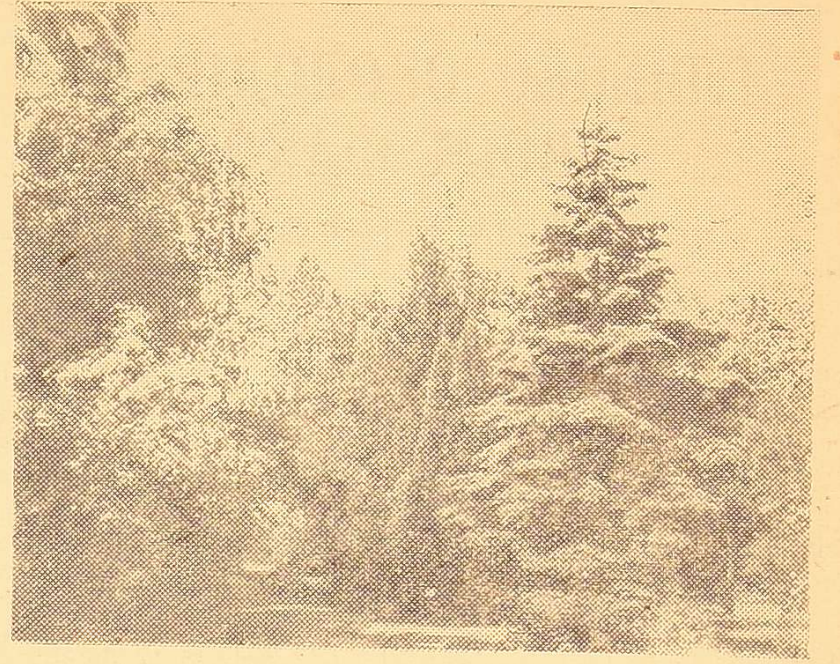
Над Дніпром прозороводим,
Над крутим карпатським плаєм
Синій усміх тихо бродить
І не меркне й не згасає.

Понад садом яблуневим,
Що плоди у тишу ронять,
Синій усміх вересневий
В павутинки срібні дзвонить.

Понад лісом, що німіє,
Й виноградом соковитим
Усміх лагідний ясніє
Чисто вмітою блакиттю.

Над смарагдовим єдвабом
Молодих озмих сходів,
Мов п'янка блакитна зваба,
Усміх осені проходить.

Над трояндами, що вкрились
Пишнobarвним пізнім цвітом,
Розсинівся яносилій
Усміх бабиного літа.

Ліс ранньої осені.

Журно осінь по місту ходить

Журно осінь по місту ходить,
Розпустивши косу золоту.
Вітерець, не питаючись броду,
Залицяється на льоту.
Не цурається осінь вітру:
На цілунок — цілунок свій.
Він їй роси холодні зітре,
Щоб не плакалось в ранки їй.

Він їй радо розчесе коси
І розпиле блакитний сміх,—
І усміхнена тихо осінь
Піде з вітром у синь доріг.
Так ходитимуть вдвох, пригожі,
Оглядаючи тихий світ,
Доки пізні осінні рожі
Не розгублять багряний цвіт...

РОБОТА РОЗГОРТАЄТЬСЯ

Лише два роки пройшло з того часу, як в нашому університеті була розпочата планомірна робота в галузі обчислювальної математики. Спочатку зусиллями окремих ентузіастів, викладачів і студентів-старшкурсників фізико-математичного факультету, а згодом великого колективу їх, що утворився в ході спільної роботи, були проведені необхідні підготовчі заходи, які дозволили вже в минулому

учбовому році організувати в університеті спеціалізацію з обчислювальної математики і підготувати для неї матеріальну базу. Завдяки цьому, університет на рік раніше встановленого державним планом часу приступив до виконання відповідального державного завдання по розгортанню підготовки кадрів з обчислювальної математики. Значно раніше запланованого часу організована університетська лабораторія обчислювальної математики, яка згодом вийде в обчислювальний центр університету. На створення центра державою буде асигновано близько п'яти мільйонів карбованців. Це

дозволить укомплектувати обчислювальний центр університету всіма основними типами сучасних математичних машин, зокрема універсальними швидкодіючими електронними цифровими машинами.

Початок нового навчального року — важлива віха в розвитку обчислювальної математики в університеті. Досконалим фактом стала лабораторія обчислювальної математики, основу якої склали малі обчислювальні машини (арифмометри і т. п.), а також учбові пристрої і елементи обчислювальних машин, зроблені в основному силами студентів-обчислювачів. 12 вересня лабораторія поповнилась першою великою математичною машиною вартістю більше півмільйона карбованців. Ця електронна модель — одна з найкращих серед сучасних математичних машин безперервної дії. Її основне призначення — розв'язання лінійних звичайних диференціальних рівнянь до шістнадцятого порядку як з сталими, так і з змінними коефіцієнтами. Такі рівняння описують найрізноманітніші процеси в природі і техніці, зокрема в техніці автоматизації. До машин можна безпосередньо підключати автоматичні пристрої з метою вивчення різних режимів їх роботи. За допомогою спеціальних методів на машині можна розв'язувати й деякі інші математичні задачі.

Зараз невеликий колектив лабораторії обчислювальної математики в складі двох інженерів і двох лаборантів освоює нову машину. В недалекому майбутньому машина буде введена в експлуатацію, і тоді з її роботою зможуть познайомитись всі, хто побажає. Готуються задачі, які будуть першими розв'язані на машині. Серед них, крім задач учбового характеру, деякі мають безпосереднє практичне значення. В дальшому число таких задач зростає, і вони стануть основними. Це дасть змогу значно посилити зв'язки математиків університету з виробництвом.

Наявність машин створює кращі умови для роботи спеціалізації об-

числювальної математики, яка в цьому році охоплює студентів третього і четвертого курсів математичного відділу фізико-математичного факультету. Студенти-обчислювачі не тільки теоретично, а й практично вивчатимуть машину. В ході виконання курсових і дипломних робіт вони розв'язуватимуть на ній задачі. Поряд з тим, студенти зможуть на вищому рівні продовжити в лабораторії обчислювальної математики роботу по виготовленню простіших математичних пристроїв, учбових моделей, елементів обчислювальних машин. В наш час — час заводів-автоматів, атомних криголамів, шлунних супутників Землі, ракет, що летять на Місяць, — обчислювальна техніка інтенсивно збагачується й збагачуватиметься все новими й новими типами машин. Добре підготуватись до обслуговування й створення їх — основне завдання студентів-обчислювачів, які мають невідносно поповнювати свої знання з обраної ними спеціальності, що стала життєво важливою для суспільства.

В роботі з обчислювальними машинами беруть участь члени всіх математичних кафедр університету. З метою організаційного зміцнення цієї роботи зараз на кафедрі диференціальних рівнянь створена секція обчислювальної математики. Секція об'єднує викладачів, для яких обчислювальна математика стає їх основною спеціальністю. До секції прикріплена лабораторія обчислювальної математики. Умови для дальшої роботи покращаться. Спільними зусиллями секції і лабораторії, з допомогою, як і раніше, математиків інших кафедр, дійовіше вирішуватимуться питання дальшого розвитку обчислювальної математики в університеті. Успішне виконання швидко зростаючого обсягу роботи в цій галузі — почесне завдання всього колективу фізико-математичного факультету.

Доцент С. КІРО.

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.

***

В останні дні купального сезону.

Фото. П. Іванова.

***

